

SEVERNI SVIT.

STARI LOVRČ.

Relief. — Spisal I. Mohorov.

Hentaj!»

Sosedje so stopili pred hišna vrata in se spogledali in nato molče strmeli za njim, ki je, okoren in težek ko dren, stopal mimo njih v »dolenji konec« k Žanču, da mu v prodajalni iztehtajo »štruco« masla. Tako za pol metra od sebe vštric ušesne višine jo je nosil tehtat na veliki leseni plošči. Malo hudobije je bilo v njem, zakaj vedel je, da so sosedinje neumne in so trdno prepričane, da zna on — stari Lovrč — kravam »narediti«, tako, da ima njegova — Lovrčeva — Cika za vse sosednje krave mleka in masla, in vedel je tudi, da so sosedje toliko nespametni in verujejo svojim ženam. Zato mu je igral okrog obritih ust en tisti nevidni smeh, ki diplomatičnim ljudem tolikanj pristojna — morda pa tudi ne pristojna! Stopal je počasi in preudarno, ko da stopinje že vnaprej čakajo, da obstanejo ob pozdravu:

»Lovrč, ti nosiš pa težke ,štruce'!»

»Težke!» Noge postoje, levica ponosno prikimava. »Kaj, je moja Anca lahko vesela.«

Njegova Anca, »ki je bila lahko vesela«, mu je bila zakonska žena in je bila vedno v veliki zadregi. Zakaj sosedinje so jo radi masla gledale postrani, ona pa si ne bi za ves svet upala razodeti jim, da tisto tako očitno kazano maslo ni spinjeno doma, nego je bilo pod mrak kupljeno pri onemistem Žanču, ki je je drugi dan tehtal skupaj z Lovrčevim.

Pa je Anca, »ki je bila lahko vesela«, imela tudi sicer čudnega moža.

Pred petimi leti je bil prišel Janez Lovrč od vojakov. »Sedeminštiridesetega je bilo,« — je pravil —, »pa sem le stopil k majorju. Pa kakor se tiče, sem pozdravil, pa sem rekel, da sem že služil dovolj dolgo — takrat smo služili osem let —, pa sem le rekel; domov bom šel. Pa je rekel: ,Kam?' ,Na Most,« sem rekel, ,gospod major, na Most. Osem let nisem bil na Tolminskem.« ,Nič ne bo,« je rekel. ,Gospod major,« sem rekel, ,nič se ne šalim. Do korprola sem služil, naprej pa ne maram. Kar dopust mi bojo dali, kakor mi gre pravica. Zvesto sem služil, pa tistega Laha, ki je svojega prijatelja ustrelil, pa se ni nihče upal nadenj, sem ukrotil.« Pa je le odkimal. Me ni mogel, dedec, ki je bil ko zlomek, me ni mogel, ker sem mu vse prav napravil. Nagajal je rad. Ne boš, sem rekel, pravica velja. ,Gospod major,« sem rekel, ,dopust mi gre. Če ga ne dajo, pojdem pa tako.« Hudimana, se je razjezil. Kakor rak je bil rdeč pa napihnjeno, pa da pojdem skoz šibe, mi je rekel. ,Ne skoz šibe, ne skoz palice,« sem rekel, pa kar naenkrat sva bila vkup, pa je ležal, pa sem mu pokleknil na prsi.«

Tu je redno prenehal za hip. Očividno je imel nekaj govorniške sposobnosti.

»Narobe je bilo. Sem pozabil, da ima zlato uro pri sebi. Zmel sem mu jo. Potlej je pa bilo. Amen, sem rekel, šibe ne uidejo. Tistemu Trojarjevemu iz Zalaza, ki je pozneje pri vojaki umrl, sem rekel zvečer: ,Luka, tu je tornister pa suknja, puško in sabljo vzamem s seboj. Pa le reci, da sem šel, če me bodo iskali.« Pa sem šel.«